

[P. Mortensen.]

Jylland blev der nemlig gjort den Undtagelse, at bl. a. skulde Forordningen af 27. Maj 1848 og Lov Nr. 87 af 23. Maj 1902, der begge vedrører Landarbejdernes Boligforhold, ikke have Gyldighed i Sønderjylland.

Ifølge Forordningen af 27. Maj 1848 og dernæst i Henhold til § 12 i Loven af 23. Maj 1902 kan Brugeren af et Tjenestehus, naar der ikke er oprettet særlig Kontrakt om Lejeforholdet, ikke opsiges til Fræfytning paa andre Vilkaar end med 6 Maaneders Varsel til en 1. Maj. Dette indeholder en betydelig Beskyttelse for en Landarbejderfamilie i det gamle Land; men denne Bestemmelse er ikke gældende i de sønderjydske Landsdele, hvor man overhovedet ikke har nogen tilsvarende Bestemmelse af boligbeskyttende Karakter overfor Landarbejderne.

Jeg vil nu gerne bede den højtærede Statsminister om at lade foretage en Undersøgelse af dette Forhold, for at faa oplyst, hvorvidt det er nødvendigt at opretholde en saadan Undtagelsesbestemmelse, der stiller de sønderjydske Landarbejdere daarligere end Landarbejderne i det øvrige Land. Vi har altid tilstræbt en ensartet Lovgivning gældende for hele Landet, og hvis der ikke foreligger en særlig Begrundelse for Opretholdelsen af den nævnte Undtagelsesbestemmelse, saa var der maaske Grund til at opheve denne.

Hans Jacob Sørensen: Blandt de Lovforslag, som mit Parti har fremsat i denne Rigsdagssamling med det for Øje, at man fra Statens Side maa være forberedt paa at kunne tage imod ekstraordinære økonomiske Forhold, er ogsaa den Række af Lovforslag, der er stillet som Ændringer til de forskellige bestaaende Tjenestemandslønningslove og til Valgloven, hvori Rigsdagsmændenes Honorarer jo er fastsat. Da disse Lovforslag ikke blev nærmere omtalt ved deres første Behandling, vil jeg gerne tillade mig her under Finanslovbehandlingen at knytte nogle Bemærkninger til dem.

Vi har fundet det fornødent at fremsætte disse Forslag, fordi vi fandt, at med den lavineagtige, katastrofale Ændring, der er sket i Landbrugets og dermed i hele Nationens Indtægter i de sidste Maaneder, maatte man forudse, at der paa alle Omraader kunde blive Brug for ekstraordinære Foranstaltninger til en Afbalancering af de ændrede Forhold. Jeg tror da ogsaa, alle erkender, at selv om man paa dette Felt reviderede og gennemførte et nyt Sæt Løn-

ningslove i Marts Maaned i Aar, saa er Forholdene nu og da overmaade forskellige.

Vel viste ogsaa da Priserne i nedadgaaende Retning, og der var en vis Usikkerhed overfor Fremtiden. Jeg tillod mig ogsaa at give Udtryk for denne Usikkerhed, idet jeg under disse Lovforslags Behandling udtalte:

„Der er da ogsaa Folk, der i disse Dage spørger: ja, men tror man da, at de Lønninger, der nu er Tale om, vil kunne opretholdes frem i Tiden? Svaret herpaa kan alene Fremtiden give, men vi maa jo alle haabe, at den økonomisk mørke Vintertid, vi er inde i, snart maa afløses af et økonomisk mildere Foraar, ikke alene i vort, men ogsaa i andre Lande.“ Jeg beklager meget, at det Haab, jeg gav Udtryk for, ikke er blevet opfyldt endnu, og at Usikkerheden er blevet saa meget større i de forløbne Maaneder. Paa den anden Side maa jeg samtidig fremhæve, at Usikkerheden nu omfatter ikke blot Folk i de frie Erhverv, men at den ogsaa godt kan komme til i høj Grad at angribe dem, der sidder i de saakaldt faste og sikre Stillinger. Man ved, hvad jeg her tænker paa, nemlig de Valutasvingninger, som vi er ude for, og de Ændringer, der derigennem kan ske i Prisforholdene.

Det var en af mit Partis Forudsætninger for at gaa med til Gennemførelsen af Lønningslovene i dette Aars Foraar, at vi regnede med, at de blev gennemført saaledes, at de kunde holde paa længere Sigt. Vi fandt, at de havde Betingelser derfor i hele deres Opbygning, og var ikke de ekstraordinære Tilstande kommet, kunde dette ogsaa nok have holdt Stik. Vi ønsker da heller ikke nu at røre ved disse Loves organisatoriske Dele eller deres Placering af Tjenestemandsgupperne. Vi ønsker heller ikke Forandringer i det Forhold, at der er en fast Løndel og en bevægelig Løndel. Naar vi har foreslaet Ændringer i Loven, er det for at sikre en endnu nøjere Overensstemmelse mellem Levevilkaarene for Tjenestemandene og Levevilkaarene for den øvrige Befolkning i de frie Erhvervsklasser.

Det er nemlig i de faa Maaneder fra Foraaret indtil Efteraaret med de store økonomiske Omvæltninger blevet os klart, at i saadanne Tider maa der ogsaa paa det store Lønraade en kraftigere virkende Regulator til, enten til Opgang eller til Nedgang, end den, som Reguleringstillægsberegningen udgør, og dette baade for Statens og for Tjenestemandenes Skyld. Vi stiller derfor vore Forslag om, at der